

DRANK

GOLD DIGGER

INTERNET

Handleiding UP2U

Anita Watzeels

Mei 2012

Inhoud

Verantwoording	4
Lesbrief: Internet en grenzen	5
Opdracht 1. Wat doe jij op internet?.....	6
Opdracht 2. UP2U: Internet.....	7
Opdracht 3. Eigen risico op grensoverschrijding.....	10
Bijlage 1. Wat doe jij op internet?.....	12
Bijlage 2. Risico's van internet met betrekking tot relaties en seks.....	14
Bijlage 3. Tips om risico's van internet met betrekking tot relaties en seks te voorkomen of te beperken.....	16

Verantwoording

Wat gebeurt er als ik 'JA' of 'NEE' zeg? UP2U bestaat uit een drietal interactieve dramalijnen (Drank, Internet en Golddigger) waarin jongeren in herkenbare situaties terecht komen en leren omgaan met grensoverschrijdend seksueel gedrag. Door actieve keuzes te maken, kunnen jongeren het verloop van het verhaal veranderen en zien hoe bepaalde keuzes verschillende gevolgen hebben.

Deze lesbrieven* horen bij de dvd UP2U. UP2U is een initiatief van het Centrum Media & Gezondheid en gemaakt in samenwerking met filmproducent Bosch Film, de GGD Rotterdam Rijnmond, en de inhoudelijke partners Rutgers WPF en Soa Aids Nederland. Het project is mogelijk gemaakt met subsidie van ZonMw.

De lesbrieven die in deze handleiding zijn beschreven, zijn ontwikkeld door de GGD Rotterdam Rijnmond met subsidie van Stichting Coolsingel.

*Deze lesbrieven zijn specifiek ontwikkeld voor gebruik binnen het lespakket Lang Leve de Liefde. De lesbrieven kunnen echter ook in andere settings worden gebruikt.

Lesbrief: Internet en grenzen

Deze les bevat drie opdrachten:

- In de eerste opdracht vullen studenten twee vragenlijsten in om hen te laten nadenken over hun eigen gedrag op internet met betrekking tot seks en relaties. Deze opdracht kunt u het beste van te voren doen, bv. als huiswerkopdracht, zodat u de tijd heeft om resultaten van de vragenlijsten te bekijken en de nabespreking voor te bereiden.
- In opdracht 2 bekijkt u klassikaal de aflevering Internet van de interactieve film UP2U, waarbij internet en sociale druk een rol spelen. In de film zitten twee keuzemomenten. U bepaalt met de klas welke keuzes gemaakt worden en welke fragmenten worden bekeken. Per scène zijn er discussievragen opgenomen.
- In de derde opdracht worden de resultaten van de vragenlijsten uit de eerste opdracht besproken; op welke punten wordt er risico gelopen, zowel op overschrijden van eigen grenzen als die van de ander? Met de studenten bedenkt u tips hoe deze risico's voorkomen of beperkt kunnen worden.

Tips:

- In de pretest bleek dat het per klas varieerde hoeveel tijd opdracht 2 kost. Voor sommige klassen was het een lesvullende opdracht, anderen hielden tijd over voor extra opdrachten. De focus in deze les ligt op opdracht 2, omdat daar veel aspecten van internet en seks aan de orde komen. Heeft u tijd over dan kunt u ook opdracht 3 doen.
- In les 2 van Internet en seks wordt uitgebreid ingegaan op de risico's van internet en op tips hoe je de risico's kunt voorkomen of beperken. Als u er tijd voor heeft kunt u die les als vervolg op deze les gebruiken. Dan kan opdracht 3 vervallen of beperkt worden tot het bespreken van de scores, zonder uitgebreid in te gaan op de risico's en tips. Leg uit dat die in les twee uitgebreid aan de orde komen. Ontbreekt de tijd voor les 2, dan kunt u bijlagen 2 en 3 gebruiken voor feedback bij opdracht 3.

Benodigdheden:

- deze lesbrief, inclusief bijlagen
- PC + beamer of digibord met dvd-speler
- dvd UP2U
- vragenlijsten geprint voor elke student (zie bijlage 1a + b) of mogelijkheid tot digitaal invullen van de vragenlijsten via Survey Monkey¹
- evt. flap met stift voor opdracht 3
- u kunt bijlage 2 en 3 printen voor elke student en als hand-out meegeven.

¹ Alleen mogelijk bij gebruik binnen Lang Leve de Liefde.

Introductie (5 min.)

- Korte introductie van de les: We gaan het vandaag hebben over internet en seks.
- Het doel van deze les is dat studenten aan het einde van de les:
 - inzicht hebben in hun eigen gedrag op internet m.b.t. seks en relaties
 - inzicht hebben in welke risico's zij lopen op het (laten) overschrijden van eigen grenzen en die van een ander
 - inzicht hebben in de risico's van internetflirten en andere online contacten
 - bewust zijn dat mensen zich op internet anders kunnen voordoen
 - weten dat zowel jongens als meisjes dader én slachtoffer kunnen zijn van grensoverschrijdend gedrag op internet
 - weten dat grenzen per persoon en per situatie kunnen verschillen
 - voor zichzelf beter weten waar hun eigen grenzen liggen
 - weten wat je kunt doen als iemand over je grenzen dreigt te gaan
 - weten waar je informatie, steun of hulp kunt zoeken als het gaat om seksueel grensoverschrijdend gedrag en internet
- Afspraken maken om een veilige sfeer te creëren:
 - Eventueel klas zelf laten bepalen: wat hebben zij nodig om veilig over dit onderwerp te kunnen praten? (Daardoor voelen ze zich meer betrokken bij de afspraken, zullen ze elkaar er gemakkelijker op aan kunnen spreken en kun je als docent ook makkelijker teruggrijpen op de door henzelf gemaakt afspraken.)
 - Behandel elkaar met respect: laat elkaar uitpraten, luister naar elkaar, niet uitlachen, geen scheldwoorden of straattaal gebruiken
 - Ieder heeft recht op zijn eigen mening
 - Je hoeft geen persoonlijke informatie te vertellen, je mag je beurt voorbij laten gaan
 - Privé informatie blijft in de klas (wordt dus niet verder verteld)
 - De les is niet bedoeld om persoonlijke ervaringen boven tafel te krijgen!
 - Er kunnen ook studenten in deze klas zitten die ervaring hebben met seksueel grensoverschrijdend gedrag (via internet). Leg uit dat studenten geen persoonlijke informatie hoeven te delen en als ze dat wel doen, benadruk dan dat er vertrouwelijk mee om wordt gegaan. Biedt zo nodig aan later erover door te praten in een persoonlijk gesprek of verwijst door naar mentor of schoolmaatschappelijk werk.
 - Mobiel uit

Opdracht 1. Wat doe jij op internet?

(ca. 5 min.)

In deze opdracht vullen de studenten twee vragenlijsten in over hun eigen gedrag op internet. U kunt de studenten de vragenlijsten voorafgaand aan de les laten invullen (bv. als huiswerkopdracht) of de les starten met het invullen van de vragenlijsten. De resultaten zullen in opdracht 3 worden besproken.

Doel

- studenten laten nadenken over hun eigen gedrag op internet m.b.t. seks en relaties

Stappen

1. Leg uit: Jullie gaan nu twee vragenlijsten invullen over jullie eigen gedrag op internet met betrekking tot seks en relaties. Je hoeft geen naam op de vragenlijst in te vullen. Aan het eind van de les gaan we deze vragenlijsten bespreken.
2. Kies een werkvorm:
 - Print de twee vragenlijsten uit bijlage 1 uit voor elke student.
 - Laat de studenten de vragenlijsten op Survey Monkey invullen. Hiervoor heeft u computers met internetverbinding nodig.
3. Nabespreking: In opdracht 3 worden de resultaten besproken en bekeken op welke punten er risico wordt gelopen, zowel op overschrijden van eigen grenzen als die van de ander. Zie verder opdracht 3.

Tip: In les 2 van Internet en seks wordt uitgebreid ingegaan op deze risico's en op tips hoe je de risico's kunt voorkomen of beperken. Als u er tijd voor heeft, kunt u die les als vervolg op deze les gebruiken. Dan kan opdracht 3 vervallen en bespreekt u de resultaten van de vragenlijsten in les 2.

Opdracht 2.

UP2U: Internet

(ca. 25 min.)

In deze opdracht bekijkt u klassikaal de verhaallijn Internet.

Doel

- studenten laten nadenken over de invloed van internet en sociale druk
- studenten laten nadenken over mogelijkheden om de risico's van internetgebruik m.b.t. relaties en seks te beperken

Stappen

1. Leg uit: We gaan nu een film bekijken, waar twee keuzemomenten in zitten. Bij de film horen ook discussievragen.
2. Kies een werkvorm voor deze opdracht:
 - U kunt per scène de discussievragen bespreken en daarna de keuze maken voor de volgende scène.
 - U kunt eerst alle scènes bekijken en daarna de discussievragen bespreken.
 - U kunt na het bekijken van alle scènes stellingen gebruiken in plaats van de discussievragen.
3. Open de dvd UP2U en start de internetlijn.

Tips:

- o Uit de pretest blijkt dat de studenten gelijk door willen gaan met kijken, omdat ze willen weten hoe het verhaal verder gaat. Ze kiezen vaak ook voor de 'foute' optie, de sensatiekeuze, ongeacht wat ze zelf in zo'n situatie zouden doen, omdat ze het meest benieuwd zijn naar die versie van het verhaal. Dan is het wel belangrijk om te bespreken wat de consequenties zijn van de keuzes die de hoofdrolspelers maken. Dit wordt nog duidelijker als u daarna laat zien wat er was gebeurd als zij andere keuzes hadden gemaakt. Er zijn ook docenten die de studenten eerst laten kiezen wat hun gevoel hen ingeeft. 'Wat zou jij zélf doen in zo'n situatie?' En dat

dan nabespreken. Pas daarna mogen ze de sensatie-keuze zien. Dit wordt dan ook zo genoemd en er wordt benadrukt wat deze ‘foute’ keuzen voor gevolgen hebben.

- Het is belangrijk om het duidelijk te vermelden als u teruggaat naar een eerdere scène: ‘Nu gaan we terug naar het eerste (of tweede) keuzemoment. We gaan nu bekijken wat er gebeurt als hij/zij nu een andere keuze maakt.’ Zodat het duidelijk is voor de studenten dat het niet hetzelfde verhaal is, maar een ánder verhaal omdat er andere keuzes gemaakt worden. De gevolgen zijn dus ook anders.
- Probeer alle studenten te betrekken bij de keuzemomenten en de discussievragen. Bv. laat door handopsteken kiezen voor Ja of Nee. Laat studenten hun standpunt toelichten en laat andere studenten die het er niet mee eens zijn daarop reageren.
- Als jongens het lastig vinden zich in te leven in de rol van het meisje, laat hen dan voorstellen dat het om een zusje, nichtje of buurmeisje gaat. Hoe zouden ze dan willen dat de hoofdrolspelers reageren in deze situaties?

Verhaal internetlijn

(1.16 min.)

Roos zit achter de webcam en chat met Nick, die ze erg leuk vindt. Hij daagt haar uit.

Vertrouwt ze hem en laat ze hem haar borsten zien?

Discussievragen na 1e scène:

- Wat vinden jullie ervan dat Nick haar vraagt om haar borsten te laten zien?
- Vinden jullie het normaal dat een jongen dit vraagt?
- En als ze verkering hebben, is het dan anders?
- Roos kent Nick toch; die zou zoiets nooit doen. Wat vinden jullie hiervan? Is Roos te goed van vertrouwen?
- Wanneer kan je iemand genoeg vertrouwen om je borsten via de webcam te laten zien? En wanneer als je in werkelijkheid samen bent? Is daar verschil tussen? (dus doe je het eerder via de webcam, of eerder als samen bent?)

1e keuze: Wat vind jij: borsten laten zien?

NEE

Discussievragen na 1e keuze nee:

(1.38 min.)

- Ze hebben afgesproken in het café. Roos komt binnen en ziet Nick met een meisje aan de bar zitten. Wat zou jij denken?
- Wat vinden jullie van de reacties van de vriendinnen als zij zien dat Rick met een meisje aan de bar zit te praten?

2e keuze: Wat vind jij: Nick aanspreken?

NEE/NEE
min.)

Discussievragen na 1e keuze nee en 2e keuze nee:

(1.15 min.)

- Roos heeft Nick niet aangesproken. Heeft ze daar goed aan gedaan?
- Wat vinden jullie van de reactie van de vriendinnen van Roos? Is die reactie terecht?

NEE/JA
min)

Discussievragen na 1e keuze nee en tweede keuze ja:

(0.59 min)

- Roos wordt boos omdat ze Nick met een ander meisje ziet praten. Is dat terecht?
- Als je verkering hebt met iemand, mag je dan niet meer met een ander praten?

- Wat raden jullie Roos aan voor een volgende keer?
- Hadden Roos en Nick deze situatie kunnen voorkomen? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Terug naar 1^e keuze: Wat vind jij: borsten laten zien?

JA **Discussievragen na 1e keuze ja:** (1.06 min.)

- “Roos is een speciaal meisje”, zegt Nick. Wat vinden jullie ervan dat hij de foto's van Roos aan zijn vrienden laat zien?
- Wat zou Nick met de foto's doen van een meisje dat niet speciaal voor hem is?
- En wat zou Nick met de foto's doen als hij Roos niet meer speciaal vindt? (als ze ruzie hebben of als het uit is bv.)
- Zou Nick het ook goed vinden als zijn vriendin zijn naaktfoto's zou laten zien aan haar vriendinnen? Wat is het verschil?
- En zou Nick het ook goed vinden als zijn vriendin voor zijn vrienden gaat staan en dan haar borsten laat zien? Wat is het verschil?
- Als hij de foto's toch al heeft laten zien, dan kan hij ze net zo goed gelijk doorsturen, zeggen zijn vrienden. Zijn jullie het daarmee eens?
- Zijn vrienden blijven aandringen, wat vinden jullie daarvan?

2e keuze: Wat vind jij: foto's doorsturen?

JA/JA **Discussievragen na 1e keuze ja en 2e keuze ja:** (0.58 min)

- Wat vinden jullie van de reactie van Roos? Hoe zouden jullie zelf reageren in zo'n situatie?
- Wat vinden jullie van de reactie van Nick? Hoe zouden jullie zelf reageren in zo'n situatie?
- Wat vinden jullie van de reactie van de vrienden van Nick?
- Wat raden jullie Nick aan?

JA/NEE **Discussievragen na 1^e keuze ja en 2e keuze nee:** (1.29 min)

- Nick's vrienden doen er alles aan om de foto's toch te krijgen. Wat vinden jullie daarvan? Zijn dat echte vrienden?

Stellingen i.p.v. discussievragen:

Kies een paar van onderstaande stellingen om klassikaal of in groepjes over te discussiëren.

- Cyberseks/camseks is normaal.
- Echte vrienden/vriendinnen delen alles, ook privéfoto's van hun vriend of vriendin.
- Het is je eigen schuld als je wordt lastig gevallen op internet.
- Zonder toestemming naaktfoto's van iemand doorsturen of op internet zetten moet bestraft worden.
- Als je verkering hebt, hoor je niet met een andere jongen of meisje te praten.

4. Nabespreking

Opmerking: Als studenten denken dat wat in de film gebeurt niet (vaak) voorkomt, kunt u ze de cijfers uit een groot landelijk onderzoek onder jongeren voorleggen ('Seks onder je 25^e' meting 2011):

6% van de jongens en 2% van de meisjes zegt dat ze wel eens een seksfoto of -filmpje van iemand anders hebben verstuurd. Als dit iemand van onder de 18 jaar betreft, zijn deze jongeren in principe strafbaar. Een deel van de jongens en meisjes die wel eens iets vervelends heeft meegemaakt online, heeft hier met niemand over gesproken uit schaamte-, schuld-, of angstgevoelens.

(De risico's van internet lijken al wel bekend te zijn onder jongeren, maar uit de pretest bleek dat docenten verbaasd waren dat bv. het verzenden van naaktfoto's ook gebeurde door hun eigen studenten.)

5. Rond deze opdracht af: zijn er nog vragen?

Opdracht 3. Eigen risico op grensoverschrijding (ca.10 min.)

In de deze opdracht worden de resultaten van de vragenlijsten uit de eerste opdracht besproken; op welke punten wordt er risico gelopen, zowel op overschrijden van eigen grenzen als die van de ander? Met de studenten bedenkt u tips hoe deze risico's voorkomen of beperkt kunnen worden.

Doel

- studenten realiseren zich welke risico's zij zelf lopen op overschrijden van grenzen van zichzelf of een ander door hun internetgedrag m.b.t. seks en relaties
- studenten denken na over tips om deze risico's te voorkomen of beperken

Stappen

1. Leg uit: We gaan nu de vragenlijsten die jullie hebben ingevuld bespreken. Waar lopen jullie risico om over je eigen grenzen te laten gaan en waar om over de grenzen van een ander te gaan?
 2. Kies de werkvorm:
 - Als de vragenlijsten al vóór de les zijn ingevuld, kunt u voorafgaand aan de les turven per vraag hoe vaak er ja of nee is ingevuld. Aan de hand van die totaalscore kunt u de vragenlijst bespreken.
 - Als de vragenlijst via Survey Monkey is ingevuld, kunt u een overzicht krijgen van de totaalscore per vraag. Aan de hand van die totaalscore kunt u de vragenlijst bespreken.
 - Als de vragenlijsten met de hand zijn ingevuld aan het begin van de les, bekijk dan zelf even vluchtig de vragenlijsten of turf ze snel op het bord (bv. een student laten oplezen, een andere student turft): op welke punten wordt er risico gelopen, zowel op overschrijden van de eigen grenzen als die van de ander?
 3. Nabespreking:
 - Als er weinig risicogedrag is, kan dat als positieve sociale norm werken: de anderen doen dat ook niet, het is normaal om dat niet te doen. Benadruk dit.
 - Als er veel risicogedrag is, dan kan per gedrag besproken worden: wat zijn de risico's, hoe kun je dat voorkomen, hoe kun je de druk van anderen weerstaan, hoe hou je het leuk op internet. Stimuleer studenten om hun mening en tips te geven. Laat ze op elkaar reageren.
- Tip: In les 2 van Internet en seks wordt uitgebreid ingegaan op deze risico's en op tips hoe je de risico's kunt voorkomen of beperken. Als u er tijd voor heeft

kunt u die les als vervolg op deze les gebruiken. Ontbreekt die tijd, dan kunt u bijlage 2 en 3 gebruiken voor een overzicht van mogelijke risico's en tips.

4. Rond de opdracht af: Zijn er nog vragen?

Afronding van de les

(2 min)

- Bespreek kort na wat ze van de les vonden.
- Zijn er nog vragen? Probeer die gezamenlijk te beantwoorden. Verwijs voor meer informatie naar: www.internetsoa.nl of www.sense.info
- Als dit niet bij opdracht 3 aan de orde is geweest: Vraag de studenten: Wat kun je doen bij problemen? Bv:
 - Blokkeer of negeer vervelende personen
 - Praat erover met iemand die je vertrouwt (vriendin/vriend, zus/broer, ouders) of ga naar je mentor, zorgcoördinator of schoolmaatschappelijk werk
 - Dien een klacht in bij de beheerder van de website (daar is soms een speciale knop voor)
 - Doe aangifte bij de politie. Verzamel hiervoor bewijs (bv. door chatsessies of foto's te bewaren).
- U kunt bijlage 2 en 3 printen en als hand-out meegeven.

Tips voor portfolio-opdracht

- Schrijf een reflectieverslag:
 - beschrijf wat je geleerd hebt in de les
 - beschrijf hoe je een vriend/vriendin zou helpen die bij je komt met het verhaal dat hij/zij op internet lastig gevallen wordt.

Bijlage 1. Wat doe jij op internet?

A. Lees de vraag en geef antwoord door een kruisje te zetten bij ja of nee

Gedrag	Ja	Nee
Zoek jij anderen uit op sexy profielfoto's?		
Maak je online wel eens seksueel getinte opmerkingen tegen iemand waarmee je geen verking hebt?		
Vraag jij de ander bij het chatten de webcam aan te zetten?		
Vraag jij naam, adres of telefoonnummer aan onbekenden op internet?		
Vraag jij iemand die je via internet chat hebt leren kennen om in het echt af te spreken met je?		
Heb je wel eens iemand gevraagd zich uit te kleden voor de webcam?		
Heb je wel eens iemand gevraagd sekshandelingen te doen voor de webcam? (Bijvoorbeeld masturberen, seksspeeltjes gebruiken?)		
Heb jij erotische foto's of filmpjes van je vriend/vriendin?		
Heb jij wel eens ongevraagd erotische foto's van een bekende doorgestuurd?		
Doe jij wel eens of je iemand anders bent op internet? (bijvoorbeeld dat je ouder of jonger bent, een mooiere foto?)		
Totaal: (Tel bij elkaar op: hoeveel keer ja, hoeveel keer nee)		

B. Lees de vraag en geef antwoord door een kruisje te zetten bij ja of nee

Gedrag	Ja	Nee
Is je profielfoto sexy?		
Is je profielnaam sexy?		
Krijg je online wel eens seksueel getinte opmerkingen van iemand waarmee je geen verkering hebt?		
Heb je bij het chatten je webcam aan?		
Geef jij je naam, adres of telefoonnummer aan onbekenden op internet?		
Spreek jij in het echt af met iemand die je via de chat hebt leren kennen?		
Heb je je wel eens uitgetkleed voor de webcam?		
Heb je wel eens sekshandelingen gedaan voor de webcam? (Bijvoorbeeld masturberen, seksspeeltjes gebruiken?)		
Heeft je vriend/vriendin erotische foto's of filmpjes van je?		
Krijg je wel eens ongevraagd erotische foto's van een bekende doorgestuurd?		
Zijn er wel eens ongevraagd erotische foto's van jou doorgestuurd?		
Heb je wel eens meegemaakt dat de ander zich anders voor deed? (jonger, ouder, mooier, rijker etc)		
Totaal (Tel bij elkaar op: hoeveel keer ja, hoeveel keer nee)		

Bijlage 2. Risico's van internet met betrekking tot relaties en seks

Onder andere:

- Je bent sneller geneigd dingen via internet te doen dan in real life. (bv. Zou je op straat je borsten laten zien aan een jongen die je verder niet kent?)
- Je vertrouwt mensen sneller via internet dan in real life. (Is uit onderzoek gebleken)
- Je kunt contact hebben met iemand zonder dat anderen het weten; dit kan juist een voordeel zijn, maar ook een risico zijn, er is dan geen sociale controle.
- Er kunnen opnames van je worden gemaakt via de webcam zonder dat je het door hebt.
- Je kunt overgehaald worden om dingen te doen die je eigenlijk niet wil, of waar je nog niet aan toe bent. (bv. tijdens een real life date, omdat je het online beloofd hebt.)
- Een sexy profielfoto en profielnaam trekken ook bezoekers aan die je misschien niet wilt. Bovendien creëer je verwachtingen, waar je in real life misschien wel helemaal niet aan wil voldoen.
- Als je persoonlijke contactgegevens (als naam, adres, telefoonnummer, e-mailadres en wachtwoord) deelt, kan een ander daar misbruik van maken.
- Als je snel veel persoonlijk informatie deelt online, kan iemand met verkeerde bedoelingen jou als een makkelijk slachtoffer zien; hij ziet precies wat je zwakke punten zijn en hoe hij jou in kan palmen (bv. ruzie met je ouders, weinig vrienden/vriendinnen, erotische foto's, je zegt dat je overal voor in bent etc.). Loverboys of pooierboys maken veel gebruik van internet: pooiers die je in hun macht proberen te krijgen bv. door te zorgen dat je verliefd op ze wordt of door je te chanteren met naaktbeelden via de webcam, of beelden van jou zonder hoofddoekje. Ze kunnen je chanteren of op een andere manier onder druk zetten om geld voor hen te verdienen, bv. door middel van prostitutie of drugshandel of drugssmokkel.
- Fakers: mensen die nep-foto's of nep-filmpjes gebruiken. Deze mensen doen alsof ze iemand anders zijn. Als ze de webcam aanzetten, zie je een filmpje van iemand anders, terwijl ze doen alsof zij dat zijn. Het kunnen bv. oudere mannen zijn die zich voordoen als iemand van jouw leeftijd.
- Fake modellenscouts: mensen die zich voordoen als modellenscout en jou lokken met mooie beloftes. Om kans te maken op een fotoshoot, moet je wel even uit de kleren voor de webcam.
- Stalkers: belagers waar je geen relatie of seks mee wil. Als je teveel over jezelf hebt losgelaten via internet (bijvoorbeeld je achternaam, woonplaats, telefoonnummer), dan weten ze je te vinden en laten ze je niet met rust.
- Players: niet serieuze versierders die je uit de kleren proberen te praten. Eerst winnen ze je vertrouwen, bijvoorbeeld door heel goed naar je te luisteren via chatten en door je allerlei complimenten te maken. Nadat je je eenmaal 'bloot' hebt gegeven, reageren ze niet meer. Zij hebben geen interesse meer en jij voelt je gebruikt.
- Er kunnen meer mensen zitten kijken zonder dat je het door hebt (bv. de vriendinnen of vrienden van degene waar je mee chat).
- Relatie die uitgaat: uit wraak zet je ex de naaktfoto's of filmpjes op internet of stuurt ze door naar anderen.
- Informatie en beelden zijn nog jarenlang op internet terug te vinden, ook door mensen van wie je niet wilt dat ze toegang daartoe hebben (bv. je moeder, je vervelende buurjongen, je (toekomstige) baas).

- Je bent maar een paar muisklikken verwijderd van allerlei soorten pornobeelden, die weinig te maken hebben met de werkelijkheid: ‘verbouwde’ acteurs, allerlei onmogelijke standjes, vrouwen lijken allemaal heel gemakkelijk klaar te komen van vaginale seks, trio’s en orgies. Bovendien is het meestal erg op het genot van mannen gericht en zijn de beelden vaak vrouwonvriendelijk (bv. verkrachting en geweldscènes). Dit soort beelden kan irreële verwachtingen oproepen voor seks in het echte leven. Bovendien kan deze gemakkelijke toegang tot porno voor sommigen een verslavende werking hebben; ze willen bv. steeds meer en ‘hardere’ pornobeelden zien.
- Ook als je er niet naar op zoek bent, kun je zomaar porno in beeld krijgen.

Bijlage 3. Tips om risico's van internet met betrekking tot relaties en seks te voorkomen of te beperken

Onder andere:

- Geef nooit je achternaam en woonplaats en wees voorzichtig met het geven van je telefoonnummer
- Maak afspraken met elkaar over het wel of niet opnemen van beelden.
- Als je beeldopnames toestaat, spreek dan af dat jullie die beelden nooit met anderen delen; je zet ze dus ook niet op internet.
- Zorg voor de zekerheid dat je gezicht niet in beeld is. Dan ben je niet herkenbaar als de beelden later toch worden verspreid.
- Realiseer je dat er ook opnames met een webcam gemaakt kunnen worden zonder dat je het weet
- Denk na over welke foto's je plaatst en welke naam je gebruikt. Bedenk wat voor reacties je kunt verwachten als je sexy foto's en een naam als hotgirl gebruikt.
- Maak de stap van virtueel contact naar contact in het echt niet te snel. Als je in real life wilt afspreken met een internetdate, spreek dan op een neutrale plek af, waar meer mensen zijn. Vertel je ouders of vriend(in) waar je heen gaat of ga samen. Voel je niet verplicht om dingen te doen die je online beloofd hebt, maar bij nader inzien toch niet wilt doen.
- Bedenk voor jezelf goed wat jouw grens is op internet. Praat met ouders of vrienden hierover. Als je voor jezelf duidelijk weet waar jouw grenzen liggen, is het makkelijker je daaraan te houden, ook in onverwachte situaties.
- Als je iemand wat meer vertrouwt, ben je eerder geneigd om meer intieme informatie te geven. Blijf echter voorzichtig met wat je van je zelf laat zien, want iemand kan misbruik maken van je vertrouwen.
- Zet geen beelden of privé informatie op internet die je niet op de voorpagina van een krant zou willen zetten of op een billboard in de stad.
- Realiseer je dat informatie en beelden nog jarenlang op internet terug te vinden zijn, ook door mensen van wie je niet wilt dat ze toegang daartoe hebben (bv. je moeder, je vervelende buurjongen, je (toekomstige) baas). Steeds meer werkgevers googlen je naam als je solliciteert. Wil je dan dat hij al je party beelden kan zien en je strandfoto's?

